

አጠቃላይ ልማት ከሚረዳቸው ግንኙነት ልሳ ለንግድ ሰርዛኝ የሚሉትን የግን ሥራ ኃይል ማርያምን ዓይነት ረገጥ ለማሳለፍና ነጻ አጭቶ ተገኝቶ የሚሉትን ሀዘብ በረሃው የራሱ ጥፋት ጭነት ለመስተት የሚቻለበትን ሁኔታ ለማግኘት ነው፡፡

በመሆኑም በኢርትራ የሚገኙ ብሄሮችና ብሄረሰቦች ባለፉት ዘመናት በሀገሩ በኩል ገረፍ ገዢዎች በሌላ በኩል ደገዎ የሥልጣን ተሰራጭ ገጭና ይህም ከባድነት የግንደግ ግብ ደግሞ ጥፋትና ባሻገር ከተቀረጹ የኢትዮጵያ ሀዘብ ጋር ያላቸውን ታሪካዊ አገልግሎትና የጋራ የወደፊት እድል በማስመልከት ለአድማዊቻችን በተከታታይ ሀተታዎች እና ቀርባለን፡፡

1. የመጀመሪያው የሃተታችን ክፍል በተደፋው የኢትዮጵያ አካል በነበረው የጦረብ ምላሽ ገዢ የጣላያን ቀጥ አገዛዝ እንዲት ለገር እንደተከለ የሚጠቀም ሀተታ ይሆናል፡፡ በዚህም ሃተታ በዘርዘር እንደሚኖሩ የው የጣላያን ቀጥ ገዢዎች ዛሬ ኢርትራ የምትባልችንና በጊዜው ያልነበረች ገዢ በሀገሩ ሂደት እንደሰጠችና መጀመሪያ ለገራቸው ምጽዋን ከረገጠበት ከ1878 ዓ.ም. በኋላ ይህ ክፍል ሃገር አሁን የምናውቀውን ጠለክ እስኪዘዝ ድረስ 23 ዓ ጠት የረጅም ጦራት ይህም የጣላያን ኩሉኒ ጠራፋት በየጊዜው በኃይልና በአጠቃላይ ጭራቸው ከኢትዮጵያ ገዢዎች እየተቀረሰ ጦራት በጊዜው በሰሜን ኢትዮጵያ የነበረ አርበኛ ይህንን የኩሉን ያልዘዘ ጠራፋት ለጦራትም በላይረገት ቀረት፣ አሉላ አባ ነጋ ከአስጠራ ከተማቸው ሆነው የጣላያን ምጽዋ የሚቀየሩ እኒ የርግ ገዢ ሆኖ ሰላም ብቻ ነው በሚል አሻረረች ባ ይነት እንደት ይጋራ ላይ የመጀመሪያውን የጣላያንና የኢትዮጵያ ጦርነት እንዳካሄዱና ድላ እንዳደረጉት ከዚያም አጼ ዮሃንስ ከተገራይና ከጦረብ ምላሽ የተጠቀሙ 100 ሺ ጠታደር አ ሰለረጡ ጣላያንን ለመገጠም ሲዘጋጁ በባርነት በሰሜን የገዢት እስላም አከራፊዎች ምስራብ ኢትዮጵያን ጦረው ጥንደርን በማታጠላቸው ጦራፊዎችን ለማባረር ጠቃሚ ጦርደው እንዲት እንደተሰራና ምጽዋን የማሰልቀት ዓላማቸው እንዳልተሳካ እናብራራለን፡፡

2. በሁለተኛው ሃተታችን ሰለ ጭላ ጭላና በሱ ዙሪያ አጭናባጀቸው ሰለሚነዙት የተ ጣጠ ታሪክ እናተታለን፡፡ አንዳንድ ታሪክን በገርድፋ ብቻ ለመሸጥ የሚሹ ክፍሎች አጼ ምኒልክ በዚህ በጭላ ጭላ አጭካኝነት ዛሬ የምናታትን ኢርትራን እንዳል ለጣላያን የልተቀ እንደሰጠሉ ያትታሉ፡፡ በሀተታችን አጼ ምኒልክ በዚህ ጭላ ለጣላያን የልተቀት የተጠሰነውን የሃላፊን ክፍልና ከሱ በበተሥራቀ በኩል እስከሞጽዋ ድረስ ያለውን የላግ አገር ብቻ እን ደነበረ፣ በዚህ ጭላ ጠራት በተለይ ሠራየ እና አከለግዘዬ ሆኗል፡፡ ከኢትዮጵያ ገዢት ሥር እንደነበረች ጣላያንና በዚህ ጭላ ጠራት የዛሬዋን ኢርትራን ረብ ብቻ አገኘ ተሙ እንዲት ሰም ጭጣት ላይ እንደተቸገረች ከቀረቡት ብዙ ተጠላቅ ሰቆች መሀከል ሰበት እጩ ሰቆች ቀርተው 'አፋሊት' 'ኢርትራ' 'አዲስት ኢትዮጵያ' ከተባሉት ጠጠሪዎች ኢርትራ የሚ ለው እንዲት እንደሰጠችና ከዚያም ኢርትራ የተባለችው ቀጥ ገዢት እንዲት ለጠራፋት እንደ ሞከረችና ይህ ደገዎ እንዲት ወደ አድዋ ጦርነት እንዳጠራ እናተታለን፡፡

3. በሶስተኛው የሃተታችን ክፍል ጣላያንና እንዲት የጭላ ጭላ ከልተቀላቸው ገዢ ት አለረጡ ሰራዊትና አከለግዘዬን እንደዚሁም ሰሜን ተገራይን እንደያዙ፣ ይህንን ለጠቃሚ የተገራይ አርበኛ ሰላይረገት ተገላና ከዚያም ከጠቀላላው ከኢትዮጵያ የተጠቀሙ ጦር እንዲ ት ታላቁን የአድዋ ጭላ እንደተገናኝረ እናተታለን፡፡ ከዚህም በጣያያዝ አሁንም ታሪክን በገ ርድፋ ገረፍ ገረፍ የሚያደርጉ ሰዎች በዚያን ጊዜ የኢትዮጵያ ጦር ሆኖታልሁ ተጣይ ጣዖታ ት በማድረግ ጦራፊዎችን ከጦረብ ባሻገር ተከትሎ ጠላው ጦረብ ምላሽን ነጻ ጭጣት ነበረ በት ጦረብ ጭዝን በነጻይ ት ኢትዮጵያና በቀጥ በተያዘው ክፍል መሀከል እንደደንበር ጠ ቀ በላ ሰህተት ነበር ቢሆን የታሪኩ ሃቀ ጤርሶ ሌላ እንደሆነ፣ በዚያን ጊዜ የኢትዮጵያ ጦንገ ሥት የጦረብ/በላስ/ጦና ጭዝቸን ጠጠር በደንበር ነት እንዳልተቀበለ፣ ከአድዋ ጦርነት 19 ጦር በኋላ የተረረጠው የአዲስ አበባ የሰላም ጭላ አሁንም ከሃላፊን በበተቀር ሌላው የዛሬይቷ ኢርትራ ክፍል በቀጥ ጣላያንና ከኢትዮጵያ ክፍል እንደነበረች

23

አጭናባ
ጥፋት

NUOVA
ETIOPIA

328

05/06

የተከበሩቸዋል ልዩነት፡፡ በዚህ መለክ ክስሊባም አረመኔና መለሰ ዜናዊ ሲረኩ
ጥርጉጥን ባሻገር የኤርትራን ጥያቄ ታሪካዊ ምንነት ከተነተንን በኋላ በየጠቀሱ በዚህ
አካባቢ ስለሚሆነው ሁኔታ፣ ይደረጋል ስለተባለው የጦንገሥት ኃይለማርያም ዓይነት ረሬራ
ንዴም ምንነት ጠየቷል ስለተባለው የኤርትራ ዜግነት ሀገ፣ ጠዘተ በተከታታይ ትንተና
ችን ለና ቀርብላቸዋል እንደከራለን፡፡ ምንም እንኳን ዛሬ የኤርትራ ሀዘቦችና የተቀሩት የኤ
ትጽያ ሀዘቦች ለዚህ ክፍል ሃገር ኢትጽያዊነት ያረሰሱት ደም ለኢትጽያ የሚያልሁ በሚል
ጦንገሥት እንደ ጩሀ ተጥርቦ ሲናቀጥ፣ ባለፉት ዘመናት ለአጼ ኃይለ ሥላሴም ሆነ ለጦንገ
ሥት ኃይለማርያም ለይሆን ለኢትጽያ ሀላፊና ለኤርትራ ኢትጽያዊነት ያደረጉት ተጋደሉ
እንደ ጠንጀላ ተጥርቦባቸው ብዙ የኤርትራ ክፍል ሃገር ተጨቋኞች ኢትጽያውያን ቢታሰሩም፣
ቢረሹም፣ ቤት ንብረታቸው ቢረሰሰም፣ በአጠቃላይ ሁኔታ ተጨቋኞች ከኤርትራ ም
ድር ቢባረሩም፣ የተደረገላት ሀገር ጦንገሥትም የጊዜውን ችግር ተጠላክቶ አይዟቸዋል ብሎ
አቅፍ ደገፍ ከመቀበል ፈንታ አይናቸውን ላረር ብሎ በየላይው ቢጥላቸው... ይኸ ሁሉ
በነሱ ላይ ብቻ ሳይሆን በጠቅላላው የኢትጽያ ሀዘቦች ላይ የጠፋ ለሁላቸውም ጥፋት የ
ተደገለ ሌላ መሆኑን ተጓዥነቱ በቻሉት ሁሉ ከተረት ኢትጽያውያን ጠገናቸው ጉን ተ
ሰላረው ተገላቸውን ተሰሩ ሳይቀር እንዲጥሱ የሃገር ፍቅር ጥፊያቸውን ለናቀርባለን